

PERSBERICHT

Rotterdam, 24 november 2020

FENIX Landverhuizersmuseum verwerft art déco miniaturen

Eerste Van Ryper scheepsmodellen in Nederlands museum

Op de gespecialiseerde *Nautical Antique Extravaganza* veiling van Boston Harbor Auctions in Norwell (MA) heeft FENIX Landverhuizersmuseum de hand weten te leggen op zeven modellen van schepen van de Holland Amerika Lijn die tussen Rotterdam en New York voeren. Een opvallend onderdeel van deze veiling waren de ruim honderd bij liefhebbers zeer gezochte Van Ryper modellen. Replicaminiaturen van de Potsdam, Veendam, Statendam, Nieuw Amsterdam (2x), Volendam en Rotterdam zullen straks te zien zijn in de vaste opstelling van het toekomstige museum in Rotterdam. Het zijn de eerste Van Ryper modellen in een Nederlandse museale collectie.

Van Ryper scheepsmodel 'Rotterdam'

Gewilde objecten

Ondanks hun bescheiden formaat hebben de houten scheepsmodellen van Charles van Riper een grote zeggingskracht. Tussen 1933 en 1962 werd vanuit een kleine werkplaats en winkel in Martha's Vineyard in de Verenigde Staten ruim 15.000 handgemaakte miniatuurmodellen verkocht, onder de oudhollandse naam Van Ryper. De gestileerde, eenvoudige art déco vorm is kenmerkend voor de Van Ryper miniaturen. De markante rode onderkant en waterlijn zijn even iconisch als bij de schoenenlijn van Louboutin. In een passende eveneens strak vormgegeven verpakking vonden ze wereldwijd hun weg als speelgoed, souvenir of relatiegeschenk. Tegenwoordig zijn de Van Ryper modellen gewilde verzamelobjecten. Veel exemplaren zijn in de loop der tijd verloren gegaan maar ooit sierden deze aandoenlijke scheepjes de directiekamers van rederijen en etalages van reisbureaus. Ook waren de miniaturen het trotse bezit van Amerikaanse presidenten als Franklin D. Roosevelt, zelf een marine afficionado, en John F. Kennedy, die een verwoed zeiler was.

Alle Van Ryper modellen waren nauwgezette miniatuurversies van originele schepen. Gemaakt van populierenhout, afgewerkt met koperen details en hoogglans autolak. In de werkplaats waren voor alle verschillende onderdelen aparte vaklieden, houtsnijders, verfspuiters en assembleurs. Alles was gericht om hoogwaardige miniaturen in massa productie te maken tegen een betaalbare prijs.

Statendam

Charles King Van Riper (1893 – 1964) kwam op het idee scheepsmodellen te maken en te verkopen toen hij voor zijn zoon een miniatuur veerbootje maakte. Ondanks, of misschien wel juist omdat hij geen perfecte houtbewerker was moest hij noodgedwongen zijn scheepsmodellen vereenvoudigen. Zijn uitgangspunt was simpel: *'never, ever make just one of anything'*. Het snijden van blokken hout gebeurde in kleine series waardoor de prijs laag kon blijven. Van Riper wilde zo de middenklasse passagiers bedienen, zowel binnenlandse toeristen die in de zomer naar Vineyard kwamen als de trans-Atlantische passagiers die na thuiskomst een souvenir van hun reis met de *Statendam*, *Mauretania* of *Normandie* op hun schoorsteenmantel wilden.

Van Riper's tweede inzicht was dat zijn modellen niet nauwgezet ieder detail hoefden te bevatten van de schepen die ze voorstelden. *'Enough'* was zijn decreet. Suggestie ging boven nauwgezette nabootsing. Rijen reddingsboten en patrijspoorten werden geabstraheerd, ankers en andere details werden eenvoudig weggelaten.

Pearl Harbor

Van exemplaren uit de *Travel Series*, een collectie schepen van nagenoeg alle oceaanstomers die op de Verenigde Staten voeren, moeten duizenden verkocht zijn. Aangeprezen als *Models of Ships on which You've Sailed*, werd de koper aangemoedigd om van iedere zeereis een model te kopen. De schaal van de *Travel Series* was een standaard lengte van negen tot elf inches (circa 25 centimeter), dit om herhaalverkoop te stimuleren en een harmonieus geheel op de boekenplank te garanderen. De 250 modellen in de brochure van 1937 variëren in prijs van \$ 3.50 tot \$ 10. Het succes van deze modellen zou al gauw leiden tot een nieuw bedrijfsonderdeel waar particulieren een uniek miniatuur replica konden bestellen van hun eigen jacht. Door de toenemende oorlogsdreiging kreeg Van Riper ook opdrachten om zogenaamde *Recognition Models* te maken om recruten vijandige schepen te leren herkennen waaronder, kort voor Pearl Harbor, de volledige keizerlijke marinevloot van Japan bestaande uit 2.300 schepen. De Duitse en Italiaanse vloot volgden en de firma draaide in dubbele bezetting om aan de vraag te voldoen. Na de oorlog zag Van Riper de vraag naar scheepsmodellen langzaam opdrogen. De slogan *Models of Ships on which You've Sailed* had door het toenemende vliegverkeer zijn aantrekkingskracht verloren. Kort nadat Charles van Riper in 1960 een hartaanval kreeg stopte hij met de productie van scheepsmodellen. De winkel ging nog kort door met de leegverkoop van de voorraad en sloot in 1962 de deuren.

FENIX Landverhuizersmuseum

FENIX Landverhuizersmuseum is gevestigd in de Fenixloods II. Vanaf deze kades vertrokken miljoenen mensen per boot naar een nieuwe, onbekende wereld. Dit wordt de thuisbasis van FENIX.

Landverhuizers krijgen een gezicht en kunst en geschiedenis komen hier samen in een universeel en tijdloos verhaal over geloof, hoop en liefde. Vanuit een Rotterdams perspectief worden verhalen over vertrek en aankomst getoond. Op de begane grond van FENIX komen verschillende culturele, creatieve en culinaire bedrijven. Op het dak van FENIX komt een uitzichtplatform over de Maas en Rotterdam, ontworpen door MAD architects. FENIX is een initiatief van Stichting Droom en Daad.